

**INSTITUTIONEN FÖR PEDAGOGIK OCH
SPECIALPEDAGOGIK**

PADDAGOGISK DOKUMENTATION

I Ur och Skur

Emelie Engel

Kurs: Kvalitetsarbete genom aktionsforskning (PDA107)
Nivå: Avancerad nivå
Termin/år: HT/VT/2015-2016

Innehållsförteckning

Inledning.....	1
Förutsättningar	2
Process.....	3
Kartläggning och utvecklingsområde.....	3
Styrdokument.....	4
Skollagen.....	4
Läroplanen för förskolan Lpfö 98/10.....	4
I Ur och Skurs mål	4
Barn och Utbildningsförvaltningens (BUN) mål	5
Förskolans mål	5
Social kompetens.....	5
Lusten att lära	5
Trygghet	5
Frågeställning.....	5
Aktioner	5
Verktyg	6
Resultat.....	7
Vi pedagoger var medupplevande	7
Lärplattan som verktyg där barnen i dokumentationen upplevde tillsammans	8
Barnens dokumentation som grund för en fortsatt utveckling i deras lärande	9
Slutsats	10
Det är viktigt att vi pedagoger är delaktiga på barnens nivå	10
Lärplattan och dess funktioner samlar barnen i ett gemensamt samspel.....	10
Vi pedagoger fick ett underlag som vi kunde använda i vår planering	11
Reflektion	11
Att arbeta med aktionsforskning.....	11
Forskningen lägger grunden för vår barnsyn	12
Pedagogisk dokumentation som naturlig del i kvalitetsarbetet.....	12
Paddagogiken då, hur var det med den?	13
Litteraturlista	14

Inledning

Två och ett halvt år efter att jag stod med examensbeviset från förskolläraryrket i handen stod jag med en kursplan för kursen Kvalitetsarbete genom aktionsforskning framför mig. Jag har fått uppfattningen att många i samhället verkar tro att en förskolläraryrket är enkel att genomföra, men det är tvärtom riktigt tufft. Nu känner jag mig dock redo för att fortsätta utvecklas i min yrkesroll. Jag hade hört det ordas om Aktionsforskning ifrån många håll i verksamheten innan och kände att när chansen att lära mig kom ville jag ta den. På kursintroduktionen fick vi anteckna våra förväntningar på vad kursen ska ge oss, det första som kom till mig var; erfarenhetsutbyte ifrån mina kollegor från andra förskolor. Min föreställning om hur mycket kunskaper och erfarenheter som vi sitter inne med i detta yrke gör att jag känner mig stolt över mitt yrkesval, och genom den här kursen hoppas jag kunna bidra till att utöka de kunskaperna.

Innan du som läsare får dyka ner i min resa genom aktionsforskningen vill jag gärna skriva några rader om arbetets titel. IKT, informations- och kommunikationsteknologi, i förskolan har länge intresserat mig. Kanske är det för att digitala verktyg som exempelvis lärplattan gjorde sin första entré i förskolan mitt under min lärarutbildning, men även för att barn idag lever mitt i ett IT-samhälle. Detta är något som kan styrkas i en artikel från institutet för språk och folkminnen (2011), här presenteras även ordet *Paddagogik*. Ordet tar sitt ursprung i lärplattans intåg i förskolan och syftar på att den ska användas som ett pedagogiskt verktyg. Ordet väcker nyfikenhet hos mig och i arbetet nedan spelar det en stor roll i hur vi på min arbetsplats utvecklar vårt arbete med den pedagogiska dokumentationen. Vår dokumentation blir alltså till en *paddagogisk dokumentation*.

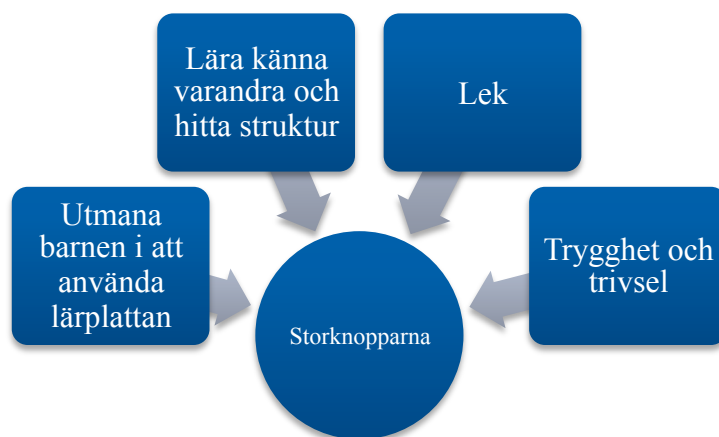
Förutsättningar

Förskolan jag arbetar på har två hemvister där barnen är 1-5 år och där det går sammanlagt 38 barn. Organisationen är utformad som ett stor-arbetslag, där det sammanlagt arbetar 5 förskollärare, två barnskötare och en obehörig pedagog. Förskolan drivs i kommunal regi och har I Ur och Skur-profil, vilket innebär att vid sidan om Läroplanen baseras verksamheten även på Friluftsförbundets mål inom I Ur och Skur. Förskolan ligger i ett centralt område av lägenheter och ett stort skogsområde, där upptagningen av barn ligger i förskolans närhet men dessutom av barn vars föräldrar aktivt valt I Ur och Skur-pedagogiken. I verksamheten delas barnen in i åldershomogena grupper, småknopp 1-2 år, storknopp 2-3 år, knytte 3-4 år och mulle 5-6 år, och verksamhetens innehåll kan därför anpassas därefter. Jag som genomför aktionsforskningen är tillsammans med en annan pedagog ansvarig för storknopp.

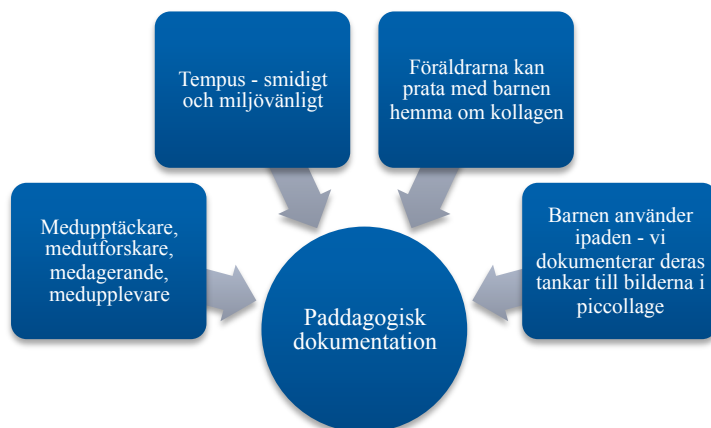
Process

Kartläggning och utvecklingsområde

Under kvalitetsplaneringen tillsammans med de pedagoger som var ansvariga för samtliga knoppar diskuterade vi vilka utvecklingsbehov som var primära bland storknopparna just då och i verksamheten. Tillsammans gjorde vi en tankekarta där vi utifrån våra samlade erfarenheter samlade barnens behov just då. Utvecklingsområdet rörde främst storknopparna, men för kvalitetens skull valde vi att göra tankekartan tillsammans med pedagogerna ansvariga för småknopparna.

Då det i början av den här aktionsforskningen var två nyanställda pedagoger, varav jag var den ena av dem, i verksamheten samt många nyinskolade barn kom vi fram till att det främsta behovet var att lära känna varandra, att hitta trygghet och trivsel samt att en naturlig plats för detta att utvecklas var i den leken. Utifrån friluftsförbundets grundsyn i förhållande till ledarskap upplevde vi att det bästa sättet för att kunna uppnå detta var att låta grunden i vår aktionsforskning vara att vi som pedagoger är medupptäckare, medutforskare, medupplevande och medagerande. En mer utförlig beskrivning av den barnsynen beskrivs längre fram i arbetet. Ytterligare ett mål som vi såg utvecklingspotential i var dessutom att använda lärplattan mer.

Utvecklingsområdet som vi kom fram till blev paddagogisk dokumentation, det vill säga ett område som vi såg kombinerade behovet av att vi som pedagoger var nära barnen i deras lek och att använda lärplattan mer på ett pedagogiskt plan. Vi pedagoger vill vara medupptäckare, medutforskare, medupplevande och medagerande när barnen får möjlighet att vara aktiva i den digitala dokumentationen av deras lek.

Styrdokument

När området valdes ut var det dags att göra en djupdykning ner i vilka mål som hade anknytning till vad vi ville utveckla. Nedan följer en beskrivning av de målen. Mål vi valde att fokusera på i utvecklingsarbetet blev samspelet mellan barn och vuxna, självständighet, inflytande, användande av medier och dokumentation.

Skollagen

Utifrån utvecklingsområdets syfte och i linje med det systematiska kvalitetsarbetet vill jag framhäva vikten av att varje barn i förskolan ska få möjlighet att påverka verksamhetens innehåll och att det ligger ett ansvar på pedagogerna att erbjuda barnen former för att kunna utöva det inflytandet (SFS 2010:800).

Läroplanen för förskolan Lpfö 98/10

Jag vill utifrån den reviderade Läroplanen för förskolan Lpfö 98/10 (2010) lyfta fram att verksamheten ska ge möjligheter till utveckling av barnens och pedagogernas samspel, att pedagogerna ska kunna erbjuda barnen vägledning i att kunna söka kunskaper som verksamheten ska kunna planeras utifrån och att multimedia kan användas som ett verktyg i tillämpningen. Vidare står det i Lpfö 98/10 (2010) att förskolan ska sträva efter att varje barn utvecklar en självständighet, får möjlighet att ge uttryck för sina tankar, utmanar dem i att utveckla sitt intresse för bilder, medier och hur de kan använda sig av dessa samt att de ska få utveckla sitt samarbete genom att verksamheten grundas på demokrati.

I Ur och Skurs mål

Varje förskola som har en I Ur och Skur-profil följer en gemensam grundsyn i hur en pedagogs ledarskap ska utformas. Detta utifrån målet att barnen ska utveckla en miljömedvetenhet, att förstå varför naturen är viktig samt ge barnen möjlighet till ett lustfyllt lärande. Genom detta finns det av friluftsförmedlandet framtagna roller att ta i sitt förhållningssätt;

- Medupptäckare, ledaren följer barnens upptäckter högt och lågt och är aktivt närvarande i vad de ser. Myran kryper, fågeln flyger och grodan hoppar.
- Medutforskare, ledaren utmanar sig tillsammans med barnen i att använda sina sinnen i utforskandet av naturen. Lukta, känna, lyssna och se.
- Medupplevande, ledaren fångar barnens upplevelser, dokumenterar dem och tar med dem tillbaka till förskolan för att kunna lära sig tillsammans med barnen. Vad äter spindlar? Vad heter den fågelsorten?
- Medagerande, ledaren följer barnen när de klättrar över stock och sten, kryper ner under granen eller smyger fram mot ekorren. En aktiv och positiv ledare blir en förebild för barnen (Bergner, Frisk & Andersson 2009).

Barn och Utbildningsförvaltningens (BUN) mål

BUN framhåller i sina mål för 2015 att förskolor och skolor i Varbergs kommun ska sträva efter att ligga i framkant i arbetet med att införliva moderna lärmeter i det pedagogiska arbetet. I kombination med att erbjuda olika pedagogiska inriktningar skapar det en grund för ett kreativt lärande (BUN, 2015).

Förskolans mål

På förskolan har det utarbetats gemensamma mål som hela arbetslaget såväl som smågrupperna ska fokusera sin verksamhet på. Utifrån de utvalda målen för det här arbetet presenteras enbart de mål som rör utvecklingsområdet.

Social kompetens

- Ha tilltro till barnen och varandra
- Vi respekterar och lyssnar på barnen och varandra
- Att vi som pedagoger är bra förebilder

Lusten att lära

- Vi grundar vårt förhållningssätt på friluftsförskolans 4 M
- Vi fångar barnens intressen
- Vi använder oss av lärplattan för att utmana barnen

Trygghet

- Pedagogerna är närvarande och ser alla barn
- Vi är lyhörda och flexibla

Frågeställning

Hur kan vi med lärplattan som verktyg tillsammans med barnen dokumentera deras lärande?

Aktioner

1. Vi gav barnen möjlighet att använda lärplattan själva i sin dokumentation. Vi pedagoger var medupplevare, guidade barnen och undersökte om barnen kan öppna kameran och ta kort. Vi skrev ner vad barnen berättade om dokumentationen och använde oss av applikationen Piccollage.aktionen pågick tills alla barnen i målgruppen fått testa på att använda lärplattan själva.

Vad: Ge barnen möjlighet att använda lärplattan.

Hur: Pedagoger är medupplevare och guidar barnen.

Varför: För att vi ska kunna ge barnen kontroll över sin egen dokumentation. Pedagogerna ska erbjuda barnen former för att kunna utöva sitt inflytande i verksamheten (SFS 2010:800).

2. Pedagogerna var nere på barnens nivå och fångade barnens fria lek. De gav barnen möjlighet att filma eller ta kort på deras upplevelser. Barnens tankar samlades och presenterades via applikationen Piccollage i form av kollage som gjordes tillsammans med barnen. Kollagen skickades samma dag som de gjordes ut till föräldrarna.

Vad: Pedagogerna samlade tillsammans med barnen in bilder, filmer och barnens tankar.

Hur: Genom att använda applikationen Piccollage kunde vi hitta ett sätt att arbeta med och samtala kring dokumentationen med barnen.

Varför: Dokumentation blir inte pedagogisk innan vi pratar om den med barnen. Arbetslaget ska utforma möjligheter för att barnen ska få uttrycka sina tankar och ge dem vägledning i att självständigt kunna söka kunskaper som verksamheten ska kunna planeras utifrån (Lpfö98/10, 2010).

3. Efter aktion nr. 2 upptäcktes utvecklingspotential i den, och kollagen som vi gjorde tillsammans skrevs därmed ut och sattes upp på väggen i det rum som vi äter i och där samling ofta hålls.

Vad: Kollagen används på ytterligare ett sätt.

Hur: De sätts upp på förskolan i barnens höjd.

Varför: För ytterligare ett steg framåt i den pedagogiska dokumentationen kunde barnen samtala kring dokumentationen med varandra. Verksamheten ska ge möjligheter för att kunna utveckla barnens och pedagogernas samspel (Lpfö98/10, 2010).

Verktyg

Då utvecklingsområdet var något som främst jag och en till pedagog skulle arbeta med, och vi inte alltid arbetade med det samtidigt på grund av att vi bara schemalagda ihop två dagar i veckan, blev loggboken det mest praktiska verktyget. Loggbokens utformning blev bestämd till varsin egen processloggbok utifrån frågorna vad hände, vad kände jag och vad lärde jag mig. Björndal (2005) menar att processloggbok kombinerar observationer av och reflektioner kring verksamheten och att det kan leda till en djupare kunskap. För att en undersökning ska få ökad validitet, det vill säga trovärdighet, framhäver Björndal (2005) att det är viktigt att använda sig av flera verktyg. Därför filmades även en av aktionerna, vilket enligt Björndal (2005) är ett användbart verktyg för att dokumentera en situation ur ett neutralt perspektiv.

Resultat

Inför analysarbetet renskrevs loggbokens innehåll och filmen transkriberades. Materialet skrevs ut från dator och klipptes i bitar. Teman identifierades och materialet sorterades in under rubrikerna; Vi pedagoger var medupplevande, lärplattan som verktyg där barnen i dokumentationen upplevde tillsammans och barnens dokumentation som grund för en fortsatt utveckling i deras lärande. I materialet har barnen och pedagogerna blivit tilldelade fingerade namn.

Vi pedagoger var medupplevande

Då samtliga pedagoger som arbetar i en I Ur och Skur-verksamhet som jag nämnt innan har ett förhållningssätt som baseras på de 4 M:en är det här något som ligger oss nära i arbetet. Därför var det intressant att kombinera förhållningssättet med målet att använda lärplattan mer i verksamheten. Nedan följer ett utdrag ur loggboken utifrån frågan *Vad hände*.

Alex 3:8 och Oliver 3:10 leker i skogen, de undersöker pinnarna och upptäcker att de formar ett kryss. Tillsammans spekulerar vi i ifall det kanske finns en skatt där och tar kort med lärplattan. Pedagogerna Rebecka och Kevin 3:5 kommer fram, Rebecka frågar *Vad är det för skatt?* Kevin tar upp ett tallbarr och säger *En tallskatt*, han vill därefter ta kort på tallbarret. Tillsammans gör vi ett kollage över våra upptäckter.

Alex, Oliver och jag dokumenterade vår upptäckt. Rebecka tog här en medundersökande roll i leken. Kevin visade intresse för Alex och Olivers lek och ville också dokumentera med lärplattan.

Vid ett tillfälle bestämde jag mig för att filma när jag genomförde en aktion med två barn. I filmen var det fri lek kring ett ljusbord, och i transkriberingen har jag här valt att lyfta fram hur jag tar en medupplevande roll i leken.

I filmen är det fri lek kring ett ljusbord. William 3:4 och Kevin 3:5 leker med genomskinliga klossar som finns på bordet. Jag sitter nära William och pratar om hans bygge, han bygger bokstäver av sina klossar och vill sedan ta kort med lärplattan på sina klossar. Kevin ser vad vi gör, han tar fram två klossar, sträcker fram dem och säger samtidigt som jag pratar med William om vilka bokstäver han byggt; *De kan vara med och bygga!* Jag pratar med William om hur Kevin kan delta i bygget som han påbörjat.

I min roll som medupplevande i barnens dokumentation hade jag här möjlighet att kunna utveckla deras separata lekar och därmed kunna skapa ett gemensamt samspel.

Ytterligare ett tillfälle där pedagogens roll blev viktig i dokumentationen var när Oliver 3:10, Alex 3:8 och Emil 3:11 lekte inomhus i en hemhörna och med bilar. Nedan följer ett utdrag från loggboken utifrån frågan *Vad hände*.

Oliver står vid spisen i hemhörnan, Alex och Emil sitter på golvet bredvid med en bilmatta och många små bilar. Emil formar mattan så att det blir till stora kullar, Alex

säger *Bilarna kan köra i hoppen*. Jag är medundersökande i deras lek och frågar om Emil vill ta kort med lärplattan på bilarna och kullarna, det vil han. Oliver ser att vi gör detta och lämnar sin lek vid spisen, samlar ihop många bilar, ställer dem på rader och säger till Alex och Emil *Jag säljer bilar!*

Oliver lekte bredvid Alex och Emil. Jag deltog i Alex och Emils lek och vi dokumenterade den tillsammans, Oliver fick syn på vad vi gör och skiftade lek till en liknande den som Alex, Emil och jag befann oss i.

Lärplattan som verktyg där barnen i dokumentationen upplevde tillsammans

Utifrån anteckningarna i loggboken gick det att se ett mönster av att barnen i användandet av lärplattan ofta samlades runt den och samarbetade i dokumentationen. Samarbetet syntes även i att en del av barnen hade mer erfarenhet i att använda en lärplatta än andra, och att de då visade varandra hur man kunde göra med den. Det kunde till och med emellanåt bli så att det uppstod ett större samspel kring lärplattan när enbart barnen dokumenterade än när en pedagog använde den tillsammans med barnen. Utifrån frågan *Vad lärde jag mig?* blev det vid upprepade tillfällen tydligt att barnen stärktes i sin förmåga att lära andra dokumentera med lärplattan.

En generell upplevelse som gick att utläsa ifrån loggboksanteckningarna var att en användning av lärplatta i leken tände ett intresse hos de andra barnen för leken som dokumenterades. De skiftade därför ofta lek till den som vi höll på att dokumentera med lärplattan. Dokumentation av leken blev även till något som spred sig till de andra barnen, såg de att någon tog kort eller filmade uppstod en vilja att också göra det. I en sekvens från en transkribering från en film där William 3:4 och Kevin 3:5 lekte vid ljusbordet vill jag lyfta fram hur lärplattan spelade en viktig funktion i hur ett intresse för deras lekar uppstod.

William berättar för mig att han ska bygga ett hus av de klossar som han har på ljusbordet. Kevin står bredvid och bygger med sina egna klossar. Kevin berättar för mig att han vill att vi ska ta kort på huset senare. William säger *Jag ska också bygga ett hus!* Barnen jobbar med sina byggen. William säger efter en stund *Jag har byggt ett hus!* Jag säger *Du har byggt ett hus! Vem bor där då?* William säger *Jag!* Jag frågar *Bor du där? Vill du ta kort på ditt hus som du bor i?* Jag tar fram lärplattan, startar kameran och William tar kort. Kevin ser vad vi gör och säger *Vänta så ska jag göra något här! Jag ska bygga ett hus! Jag ska bygga ett bättre hus åt han!* Han går fram till William och börjar bygga tillsammans med honom med klossarna.

William och Kevin lekte separata lekar med klossar runt ett ljusbord. Jag erbjöd William att dokumentera sitt bygge med lärplattan. Kevin såg vad William gjorde och gick fram till honom med syftet att hjälpa honom att bygga vidare.

Ytterligare en reflektion som jag vill lyfta fram ur loggboken var effekten av hur vi använde oss av dokumentationen efter att den hade skickats hem till barnens vårdnadshavare. Kollagen skrevs ut och sattes upp på väggen i det rummet som vi sitter och äter och ofta har samling med bara storknopparna. När vi satt där och åt fanns därför möjligheten till att prata om

kollagen. Här märktes att jag kunde lyfta fram leken i kollagen för barnen, och vilka som deltog i den. Det fanns därmed en möjlighet till att kunna stärka barnens samspel med varandra.

Barnens dokumentation som grund för en fortsatt utveckling i deras lärande

Ytterligare en röd tråd som syntes vid analysen av loggboken var att barnens dokumentationer med lärplattan gav oss pedagoger ett underlag att diskutera kring. Jag tog tillfället i akt att ge barnen möjlighet att dokumentera sin fria lek i en hemhörna som vi pedagoger precis färdigställt åt dem. Barnens egna dokumentationer av leken i den, för dem, nya lekhörnan gav oss ett diskussionsunderlag att kunna använda oss av vid utveckling av lekmiljön.

Inspirerad av vad jag såg bestämde jag mig för att genomföra samma aktion igen, fast i en för just denna grupp av barn bygghörna de mer sällan befinner sig i. Barnen lekte aktivt en längre stund med byggmaterialet och även här skapade vi tillsammans kollage över leken som kunde fungera som material att använda oss i under kvalitetsplaneringen.

Slutsats

Under den här rubriken diskuteras utvalda delar ur resultatet utifrån styrdokument och vetenskaplig litteratur som rör utvecklingsområdet.

Det är viktigt att vi pedagoger är delaktiga på barnens nivå

I beskrivningen av utdraget från loggboken där barnen Alex, Oliver och jag samspelar med Kevin och pedagogen Rebecka går det att se hur Rebecka tar rollen som medupplevare och medagerande i Alex, Oliver och min upplevelse, vilket enligt Bergner et al. (2009) är viktigt för att lärandet ska spela en aktiv roll. Här märks det även då Kevins intresse för leken som Alex och Oliver befinner sig i tänds. Vid tillfället görs ett kollage över upptäckten tillsammans med barnen. Lenz Taguchi (1997) framhäver att den viktigaste aspekten i arbetet med pedagogisk dokumentation är att dokumentationen av barnens upplevelser skapar en kommunikation mellan barnen och pedagogerna. När barnen deltar i skapande av kollaget är de märkbart intresserade av vilket innehåll det ska ha. För att göra en kommunikation kring lärandet konkret menar Gällhagen och Wahlström (2011) att barnens eget användande av lärplattans funktioner för att dokumentera skapar en bra grund för en gemensam reflektion.

I leken kring ljusbordet med William och Kevin är min ambition att ta en medupplevande roll i deras undersökande av klossarna, vilket enligt Bergner et al. (2009) är viktigt för att pedagogen ska kunna befinna sig på barnens nivå och kunna sätta sig in i deras perspektiv. Pedagogens roll i barns berättelser kring deras lekar menar Brodin och Hylander (1997) även den är viktig för att kunna utveckla barnens resonemang. För att en lek ska kunna vara utvecklande för alla barn är det viktigt att pedagogen är delaktig menar Granberg (2003), då det annars finns en risk för att alla barn inte blir delaktiga i leken. Sekvensen avslutas med att Kevin uttrycker en önskan att vara med William i leken och tillsammans skapar vi en ny lek där Kevin och William kan leka tillsammans.

Lärplattan och dess funktioner samlar barnen i ett gemensamt samspel

I materialet urskiljs mönstret att lärplattan är ett verktyg som barnen ofta samlas runt omkring. Att barn i tre-fyra års ålder har ett behov av att berätta om hur deras dag har varit är något som Brodin och Hylander (1997) framhäver, och att det i utvecklingen av barnens berättande är viktigt att de kan se ett sammanhang. De barn som har mer erfarenhet av att använda lärplattan kan visa de barn som hade mindre erfarenhet, här går det att göra kopplingar till vad Palmer (2012) beskriver i att användning av digitala dokumentationsverktyg uppmuntrar till en gemensam nyfikenhet, vilket skapar underlag för en bred dokumentation. Vid flera tillfällen uppmärksammar barnen på egen hand att plattan börjar användas av någon, och deras egen lust att dokumentera det som de gör uppstår. Här vill jag dra paralleller till vad som framhävs i Lpfö98/10 (2010), förskolan ska sträva efter att hitta sätt där barnen får möjlighet att uttrycka sina tankar. Granberg (2003) argumenterar för att små barns lek är viktig för att kunna utveckla den sociala kompetensen, vilket även är viktigt att komma ihåg då barnen vid flera tillfällen upphör att leka den lek de befinner sig i och istället vill delta i den lek som dokumenteras med lärplattan.

Att den dokumentation som görs av pedagogerna inte alltid överensstämmer med verkligheten är något som Åberg och Lenz Taguchi (2005) menar är viktigt att tänka på, och att den i

dialog med barnen synliggör ett mer än vad vi sett. Här går det att dra paralleller till hur vi använder oss av kollagen som vi gör tillsammans efteråt, de sätts upp på en vägg bredvid ett bord där många av barnen äter lunch. Vi kunde titta på och samtala kring dem när vi åt och därmed märks även att jag med hjälp av kollagen kan stärka vänskapsrelationerna som syntes i dem.

Vi pedagoger fick ett underlag som vi kunde använda i vår planering

I linje med vad som står om barns inflytande i skollagen (SFS 2010:800) går det i aktionen med barnen i bygghörnan att se hur lärplattan kan användas som ett verktyg i att konkretisera hur barnen skulle kunna utöva det inflytandet i verksamheten. Barnens dokumentation kan alltså fungera som ett underlag där vi har möjlighet att urskilja ifall den aktuella lekmiljön är något som barnen upplever som lustfylld, och då jobba mer medvetet för att de ska få tillgång till den.

Vid barnens dokumentation av deras lek i den för dem nya hemhörnan uppmärksammas möjligheten att kunna använda materialet för att kunna utveckla lekmiljöerna ytterligare. När det kommer till att utveckla verksamheten framhäver Palmer (2010) att en dialog med barnen i kombination med dokumentationen kring verksamhetens innehåll skapar en god grund för pedagogerna att utveckla verksamheten. Vidare menar hon även att ett utforskande arbetssätt i pedagogisk dokumentation gör att pedagogerna får syn på de frågor som gör ett direkt avstamp rätt ner i verksamheten.

Reflektion

Som avslutning på det här arbetet vill jag nedan lyfta fram delar från kursens gång som gjort att arbetssätt, barnsyn och förhållningssätt formats och omformats. Helt enkelt det som jag upplever är viktigt att bära med sig när vi fortsätter att utveckla verksamheten.

Att arbeta med aktionsforskning

Jag började jobba på min arbetsplats i oktober 2015 och hade dessförinnan, som jag nämnt tidigare i arbetet, inte någon större erfarenhet i hur man bedriver ett aktionsforskningsinriktat utvecklingsarbete. Det fanns därmed ett kompetensutvecklingsbehov hos mig, vilket jag känner igen mig i när Sheridan och Pramling Samuelsson (2009) beskriver en studie som visade att arbetslagen i förskolan behöver utveckla sina kunskaper inom dokumentation, uppföljning och utvärdering. Som ett sätt att utveckla förståelsen för verksamheten menar Rönnerman (2012) är att använda sig av aktionsforskning, och att i den metoden går görandet hand i hand med reflektionen. En av många viktiga delar ifrån kursen som jag särskilt vill lyfta fram är handledningen. Nylund, Sandback, Wilhelmsson och Rönnerman (2010) framhäver att syftet med handledning är att alla deltagare i utvecklingsarbetet ska få utrymme till att reflektera, berätta om sina erfarenheter och få möjlighet att fördjupa sig inom forskning och vetenskapliga teorier. Här ser jag det dessutom som viktigt att alla pedagoger kommer förberedda till handledningen, att alla till exempel läst en vetenskaplig artikel som kan fungera som en gemensam grund att stå på i diskussionen.

Forskningen lägger grunden för vår barnsyn

Aktionsforskning, där har vi ordet som beskriver den kurs som har följt mig under läsårets gång. Jag upplever att ordet tar fasta på en av de delar som tyvärr ofta hamnar sist på agendan när det är dags för planering i verksamheten, nämligen forskningen. När Rönnerman (2012) beskriver att begreppet aktionsforskning står för två delar lika viktiga i processen, aktionen eller handlandet och forskningen, menar hon att när praktik får samverka med forskning blir pedagogerna motiverade till att söka egna teoretiska kunskaper kring sitt utvecklingsarbete. När en vetenskaplig grund väljs ut för utvecklingsarbetet faller sig valet naturligt, nämligen den pedagogiska filosofin Reggio Emilia. Som I Ur och Skur-pedagoger är vår målsättning att bli medundersökande pedagoger tillsammans med barnen och att vi ser dem som kunskapssökande individer, här knyter jag an till vad Jonstoj och Tolgraven (2001) beskriver när de menar att en viktig del ur filosofin är att se barnet som rikt i sin förmåga att utforska, söka sina egna kunskaper, resonera och att utvecklas i det sociala samspelet. Jag drar många paralleller till hur filosofin beskrivs, men en som jag särskilt vill lyfta fram är Jonstoj och Tolgravens (2001) beskrivning där arbets sättet beskrivs som ett gemensamt äventyr mellan pedagogerna och barnen där de tillsammans är undersökande och upptäckande i kunskapssökandet. Att särskilt ta till sig ifrån filosofin menar Jonstoj och Tolgraven (2001) dessutom är att det ställs krav på pedagogen att vara lyssnande, delaktig och som med hjälp av pedagogisk dokumentation följer barnen i deras sökande efter nya kunskaper.

Pedagogisk dokumentation som naturlig del i kvalitetsarbetet

Utvecklingsarbetet som ligger till grund för det här arbetet handlar delvis om att utveckla den pedagogiska dokumentationen, där vi istället väljer att kalla den för pedagogisk dokumentation. Just den här delen av vårt yrke är något som jag upplevt att vi jobbar väldigt olika med i verksamheterna. I utvecklingsområdet som vi valt ut är det barnens röst som görs hörd, barnens upplevelser som sätter ut ramarna för hur vi lägger upp vårt arbete. Men vad är det huvudsakliga syftet med pedagogisk dokumentation? Vad är viktigt att ta fasta på? Lindgren (2012) delger att enbart en presentation av verksamhetens innehåll inte lämnar utrymme för en analys, och att analysen är viktig för att vi pedagoger ska kunna forma verksamheten utifrån barnens utvecklingsbehov. Palmer (2010) framhäver även hon att dokumentationen av verksamheten inte ska visa på hur något är, utan hur vi kan utveckla den. Vi har som syfte att vår pedagogiska dokumentation ska fungera som ett sätt för barnen att kommunicera sina tankar, upplevelser och intryck, och att vi med hjälp av vår medupplevande roll får dokumentationen att kommunicera med alla. Här vill jag lyfta fram vad Palmer (2010) argumenterar för när hon skriver att en dokumentation inte fyller sitt syfte innan den kan samtalas kring med barnen.

I vårt arbete med barnen vill vi se dem som kompetenta och att vi formar vårt arbetssätt efter flexibilitet, tilltro till barnen och att det är vi som ska följa barnen, inte tvärtom. Tankarna bakom den pedagogiska dokumentationen passar alltså väl in i hur vi tänker kring vårt arbetssätt. Som en motpol till tankarna bakom den pedagogiska dokumentationen beskriver Eidevald (2013) arbetssättet Learning Study, där fokus ligger på att i förväg utreda vad barnen inte har lärt sig utifrån en generell mall för utveckling, då principen är att det inte går att gå vidare till nästa steg i utvecklingen om inte kunskaperna finns. Hur Learning Study och pedagogisk dokumentation skiljer sig åt menar Eidevald (2013) är att Learning Study talar om för pedagogen vad barnen ska lära sig, medan den pedagogiska dokumentationen framhäver processen där barnens lärande äger rum. Här upplever vi än mer hur upplevelser i nuet, hur

lärandet tar sig i uttryck i en process och att en ständigt föränderlig verksamhet utifrån barnens behov är vad vi tror på.

Paddagogiken då, hur var det med den?

Det är lätt att slå sig för bröstet här i Sverige och mena på hur långt fram vi kommit i vår användning av IT i förskolan och skolan, men Klerfelt (2012) hänvisar i sin artikel till en studie som visar på att Sverige har tappat sin ledning inom området. Hon spekulerar vidare i ifall det handlar om att vi har arbetat med IT så länge och på grund av ökade krav inom andra områden tappat energin till att utveckla arbetet som vi påbörjat. I vår verksamhet har vi som mål att utveckla arbetet med lärplattan mer, det här utvecklingsområdet är bara en början på vårt arbete. Det är lätt att, som det står i artikeln, bli överväldigad av alla mål. Men det gäller att kunna se hur de olika målen kan dra nytta av varandra tror jag. BUN har, som nämnts tidigare i det här arbetet, ett mål som lyder att verksamheten ska sträva efter att införliva moderna lärmeter i det pedagogiska arbetet. Det är sedan upp till verksamhetens pedagoger att därefter kartlägga barngruppens behov, hitta metoder för att kunna använda sig av IT och att utvärdera sina kompetensbehov.

På förskolan ser vi stora fördelar och möjligheter med verktyget Tempus. Den digitala kommunikationen med vårdnadshavarna har gjort vårt arbete betydligt smidigare. Pappershanteringen har minskat vilket är positivt för vår miljö och ifrån vårdnadshavarna har vi fått många positiva kommentarer. I våra diskussioner på förskolan har vi kommit fram till att i vårt digitaliserade samhälle där i princip alla har tillgång till en kamera och kan ta kort på och filma sitt barn har just det här spelat ut större delen av sin roll i förskolans uppdrag. På förskolan vill vi istället dokumentera processen och upplevelserna sett ifrån barnens egna perspektiv, där fokus inte främst ligger på enskilda barn utan på gruppens lärande.

Litteraturlista

- Barn och Utbildningsnämnden. (2015) *Barn och Utbildningsnämndens mål för 2015*.
Varberg: Barn och Utbildningsnämnden
- Björndal, C. R. (2005). *Det värderande ögat. Observation, utvärdering och utveckling i undervisning och handledning*. Stockholm: Liber.
- Brodin, M. & Hylander, I. (1997). *Att bli sig själv: Daniel Sterns teori i förskolans vardag*. (1. uppl.) Stockholm: Liber.
- Eidevald, C. (2013). *Systematiska analyser för utvärdering och utveckling i förskolan: hallå, hur gör man?* (1. uppl. ed.). Stockholm: Liber.
- Friluftsförbundet (2009). *I Ur och Skur: grundbok från Friluftsförbundet*. (2., rev. uppl.) Stockholm: Friluftsförbundet.
- Granberg, A. (2003). *Småbarnslek: en livsnödvändighet*. (1. uppl.) Stockholm: Liber.
- Gällhagen, L. & Wahlström, E. (2011). *Lär och lek med surfplatta i förskolan*. (1. uppl.) Stockholm: Natur & Kultur.
- Institutet för språk och folkminnen. (2011). *Paddagogik*. Hämtad 2016-05-06, från <http://www.sprakochfolkminnen.se/sprak/nyord/nyord/aktuellt-nyord-2002-2015/2013-10-20-paddagogik.html>
- Jonstoj, T. & Tolgraven, Å. (2001). *Hundra sätt att tänka: om Reggio Emilias pedagogiska filosofi*. Stockholm: Utbildningsradion (UR).
- Klerfelt, Anna (2012). *Finnes: Digitala verktyg för små barn. Sökes: En pedagogisk vision*. Lärarnas Nyheter. Pedagogiska magasinet. Hämtad 2016-03-18, från <http://www.lararnasnyheter.se/pedagogiska-magasinet/2012/09/18/finnes-digitala-verktyg-sma-barn-sokes-pedagogisk-vision>
- Lenz Taguchi, H. (1997). *Varför pedagogisk dokumentation?: om barnsyn, kunskapssyn och ett förändrat förhållningssätt till förskolans arbete*. Stockholm: HLS.
- Lindgren, A.-C. (2012). Med videon som verktyg. I Rönnerman, K (Red.), *Aktionsforskning i praktiken – förskola och skola på vetenskaplig grund* (s. 55-68). Lund: Studentlitteratur.
- Nylund, M., Sandback, C., Wilhelmsson, B., & Rönnerman, K. (2010). *Aktionsforskning i förskolan – trots att schemat är fullt*. Stockholm: Lärarförbundets förlag.
- Palmer, A. (2012). *Uppföljning, utvärdering och utveckling i förskolan: pedagogisk dokumentation*. Stockholm: Rapport nr. 12:1276. Skolverket.

Rönnerman, K. (2012). Vad är aktionsforskning? I Rönnerman, K (Red.), *Aktionsforskning i praktiken – förskola och skola på vetenskaplig grund* (s. 21-38). Lund: Studentlitteratur.

SFS 2010:800. *Skollagen*. Stockholm: Norstedts juridik.

Skolverket (2010). *Den reviderade läroplanen för förskolan Lpfö98/10*. Stockholm: Skolverket.

Sheridan, S., & Pramling Samuelsson, I. (2009). *Barns lärande: fokus i kvalitetsarbetet*. Stockholm: Liber.

Åberg, A. & Lenz Taguchi, H. (2005). *Lyssnandets pedagogik: etik och demokrati i pedagogiskt arbete*. (1. uppl.) Stockholm: Liber.

